

Knez Lazar

Vidovdan: 28. Juni

Knez Lazar je rođen oko 1329 godine u gradu Prilepcu, kod Novog Brda. Vladao je od 1371 do 1389 god. u oblasti triju Morava, predstavlja jednog od najvažnijih srpskih vladara u to vreme. Proslavio se umešanjem u Kosovskoj bitci, u kojoj je i izgubio život, ali koja ga je ujedno svrstala u red besmrtnika. O knezevom životu pre početka vladavine i o njegovim precima, ne zna se mnogo. Prema oskudnim podacima koji su zabeleženi, knezev otac je bio Pribac Hrebeljanović iz Prilepca. On je bio značajna ličnost na dvoru cara Dušana. Obavljaо je posao logofeta, slugе ili peharnika. Na osnovu patronimija Hrebeljanović, može se zaključiti da se deda kneza Lazara zvao Hrebeljan, za koga ne postoje pouzdani istorijski podaci. Od blize porodice knez Lazar je imao i sestru Draganu, koja je bila udata za celnika Musu. Inace ime Lazar je jevrejskog porekla, "El'azar", što znači "Božija pomoć". Knez Lazar je još kao mladić doveden u službu na dvor cara Dušana, koji je ubrzo ocenio sposobnosti i vrline Lazareve, te ga je postavio za prvog u dvoru. Car Dusan zeni Lazara svojom srođnicom Milicom, kćerkom kneza Vratka, potomka Nemanjica po Vukanu. Dao mu je i jedan deo države na upravljanje, gde su kneza Lazara svi voleli i postovali. Knez Lazar je pokušao da nastavi tradiciju Nemanjica, ali mu desavanja u zemlji nisu išla u prilog. Krizno vreme od smrti cara Dušana pa do ucvrscenja na vlasti kneza Lazara, u još slobodnom delu Srbije unelo je surevnjivost u ponasanje i uzajamne odnose oblasnih gospodara. Pored tih unutrašnjih nesuglasica, sve se jace osećala i opasnost od Turaka, koji su već zauzeli dobar deo srpske zemlje, pa su čak često upadali i u moravsku Srbiju kneza Lazara. Knez Lazar se titulisao kao "gospodar svih Srba", i upotrebljavao vladarsko ime Stefan. Crkva je priznala kneza Lazara za suverenog samodržavnog vladara svih Srba, a takvim ga smatra i Carigradska patrijarsija koja se knezu Lazaru u pismu iz 1386, obraća kao preuzvisenom knezu sve Srbije. Knez Lazar je postavio pitanje skidanja crkvene anateme sa Srbije kod odgovornih u Carigradu. Carigradski patrijarh Filotej poslao je jeromonaha Mateja i Marka da u Srbiji svecano objave skidanje anateme. Oktobra 1375 za srpskog patrijarha izabran je Jefrem, poreklom Bugarin, ali Hilandarac. Zupan Nikola Altomanović je posle pokasaja da pomoću Venecije oduzme od Dubrovnika Ston i Peljesac, doživeo slom. Uplitanje Venecije na obalama istočnog Jadrana pogodilo je ugarske interese. Zato je kralj Ludvig I, podstakao bosanskog bana Tvrtka i svog vazala, kneza Lazara, da se obraćunaju sa Nikolom Altomanovićem. 1373 godine, zupan Nikola je pobedjen od strane udruženih saveznika i pomoćne ugarske cete. Zupan je uhvacen u Uzicu i oslepljen, a njegove posede su podelili Tvrtko i knez Lazar. Knez Lazar je sa svojim srođnicima Musicima i zetom Vukom Brankovićem, dobio krajeve od Rudnika do Kosova. Knez Lazar je 1379 godine, napao Radica Rastislavica, i oduzeo mu Kucevo i Branicevo. Posle smrti kralja Ludviga, knez Lazar je napao Golubac i Beograd. Tako je oblast u kojoj je vladao, obuhvatala predele od izvorišta Morave do Save i Dunava, sa gradovima: Nis, Krusevac, Uzice, Novo Brdo i Rudnik. Bracnim vezama je ucvrstio svoje pozicije. Kćerku Maru je udao za Vuka Brankovica, Jelenu za Djurdja II Stracimirovica Balsica, trecu kćerku je udao za bugarskog velikasa Sismanu, a cetvrtu za velikasa Nikolu Gorjanskog Mladjeg. Kasnije se Olivera, najmladjja kćer, udala za Bajazita. Kada je sultan Murat podigao vojsku na kneza Lazara i Srbiju, knez Lazar je sazvao velmože, podanike i prijatelje uoci bitke, da mu pomognu u odbrani Srbije. Neki vladari su se odazvali knezevom pozivu, prvenstveno njegovim zetovi, i na Vidovdan 28.VI 1389 godine, izašli su na Kosovo polje da odbrane Srbiju od najezde Turaka. U tom boju je poginuo knez Lazar. Kneza Lazara i još nekoliko srpskih velmoža uhvatili su Turci i posekli. Sahrana kneza Lazara nije mogla biti obavljena odmah nakon njegove pogibije, jer se njegovo telo nalazilo u rukama Turaka. Bajazit, naslednik sultana Murata, koji je posjekao kneza Lazara, držao je knezevo telo kao ratni trofej i sredstvo za pregovore i ucenu knezeve porodice. U nametnutim uslovima porodici, da dodje do tela, lezi kosovski poraz. Po završetku pregovora, knezevo telo je predano porodici i ona ga je sahranila u Pristini, potom prenela u manastir Ravanicu, knezevu zadužbinu. Sahrana u Pristini je izvršena prvih dana meseca jula 1389. Po završetku treće godine od Lazareve sahrane, pristupilo se svečanom otvaranju knezeve groba. Tada je utvrđeno da telo nije podleglo truleži i da je sveto.

Sanduk Kneza Lazara otvara se svake nedelje i na velikim praznicima u manastiru Ravanice (Tel. ++38 1 35 434 596) kod Čuprije.

